

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Interesna skupina lokalnih interesov
Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj

Številka: 003-01/14-15/
Ljubljana, 10. marec 2015

Interesna skupina lokalnih interesov in Komisija Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj sta na skupni seji 9. marca 2015, na podlagi 20. in 23. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10 in 6/14), obravnavali *Izhodišča za pripravo strategije razvoja lokalne samouprave*, ki jih je v javno razpravo predložilo Ministrstvo za javno upravo, in sprejeli naslednji

S K L E P:

Interesna skupina lokalnih interesov in Komisija Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj sta se seznanili z Izhodišči za pripravo strategije razvoja lokalne samouprave ter izpostavili naslednje stališče oziroma dileme, vprašanja in predloge, ki naj jih Ministrstvo za javno upravo upošteva pri pripravi Strategije razvoja lokalne samouprave (v nadaljevanju: strategija):

- Interesna skupina in komisija pozdravljata pristop Vlade oziroma Ministrstva za javno upravo, ki se je odločilo, da v okviru javne razprave najprej pridobi stališča, mnenja in predloge različnih deležnikov o stanju lokalne samouprave in ključnih odprtih vprašanjih funkcionalne, finančne, organizacijske in teritorialne sestavine lokalne samouprave ter na njihovi podlagi pripravi dolgoročni strateški dokument o razvoju lokalne samouprave, ki bo tudi podlaga za morebitne posege v sistem lokalne samouprave.
- Sistem lokalne samouprave je danes v takem stanju, da so potrebne spremembe.
- Državni svetniki ocenjujejo, da izhodišča sicer naslavlajo prava vprašanja, vendar manjkajo ključna vprašanja glede teritorialne organiziranosti (pokrajine).
- Strategija mora biti koncipirana za opredeljeno časovno obdobje.
- Strategija mora jasno odgovoriti na vprašanje, ali sedanja teritorialna razdelitev Slovenije ostaja enaka ali se bo spremenila in kako. Poiskati je treba tako obliko združevanja teritorialnih sestavin lokalne samouprave, ki bodo sposobne delovati z večjim razvojnim potencialom in izvajati večje projekte, ki presegajo sposobnost sedanjih majhnih občin. V zvezi s slednjimi je bilo poudarjeno, da so svoje poslanstvo upravičile, saj so bile ustanovljene predvsem zaradi nerazumevanja centrov prejšnjih večjih občin, ki niso znali voditi dialoga o celovitem razvoju občine tudi z »obrobnimi« območji.

- Strategija bi morala opredeliti upravno-politično členitev Slovenije na pokrajine kot druge stopnje lokalne samouprave, ki bi z zadostnim finančnim, kadrovskim in razvojnim potencialom prevzele skrb za skladen regionalni razvoj in lažje in učinkoviteje opravljale določene upravne in razvojne naloge. Medtem ko je bilo dano opozorilo, da je v Državnem zboru zaradi različnih pogledov politike glede števila praktično nemogoče doseči kvalificirano 2/3 večino za ustanovitev pokrajin in bi zato bilo bolj smiselno iskati rešitev v smislu povezovanja na ravni mestnih občin in istočasni reorganizaciji državne uprave (prenos pristojnosti z državne in občinske ravni na novo raven), je med državnimi svetniki prevladalo stališče, da je strategija dolgoročni strateški dokument, ki mora nakazati najboljše rešitve za zagotavljanje javnih storitev za prebivalstvo. Zato je treba za cilj določiti tudi ustanovitev pokrajin ter njihove pristojnosti in vire financiranja. Pokrajine so nujne tudi zaradi lažjega čezmejnega sodelovanja, saj so občine premajhen partner sosednjim deželam oziroma provincam. V zvezi s tem je bilo tudi poudarjeno, da mestne občine te funkcije ne morejo prevzeti, saj bi lahko prevladali interesi centra.
- Ena od možnosti nadgradnje sistema lokalne samouprave so statistične oziroma razvojne regije. To bi pomenil racionalen način oblikovanja politične strukture na drugi ravni lokalne samouprave, ki bi izvajala večje razvojne projekte. Če bi imeli pokrajine z jasnimi pristojnostmi in lastnimi finančnimi viri, bi imeli regionalni razvojni programi tudi večje zagotovilo, da bodo vsi načrtovani razvojni projekti tudi financirani in izvedeni.
- V povezavi z ustanovitvijo pokrajin bi kazalo v strategiji opredeliti tudi vlogo Državnega sveta kot dela zakonodajne veje oblasti, ki je v skladu z Ustavo zastopnik lokalnih in funkcionalnih interesov. V odnosu do pokrajin se postavlja vprašanje, ali je razdelitev Slovenije na 22 volilnih enot za potrebe volitev predstavnikov lokalnih interesov ustrezna. Čeprav imajo reprezentativna združenja v skladu z Zakonom o lokalni samoupravi jasno vlogo in pristojnosti v odnosu do izvršilne in zakonodajne veje oblasti, je njihova vloga bolj posvetovalne narave v okviru priprave državnega proračuna in zakonodaje. Državni svet je edini predstavnik samoupravnih lokalnih skupnosti na državni ravni, vendar nima nobene večje vloge pri usklajevanju interesov lokalnih skupnosti.
- Razdelitev Slovenije na večje število občin naj bi pomenila uresničitev načela decentralizacije oblasti, vendar je le povzročila centralizacijo, saj zaradi njihove različnosti po teritorialnem obsegu in sposobnosti opravljanja nalog (mestne občine, občine s sedežem upravnih enot in ostale občine) na njih ni mogoče prenašati nalog iz državne pristojnosti. Dejstvo je, da država na lokalne skupnosti ne bo prenašala nalog iz svoje pristojnosti, dokler jih te ne bodo sposobne opravljati.
- Kakršnakoli zmanjševanje števila občin je možno le na podlagi volje prebivalcev, ki se morajo sami odločati, v kakšni občini želijo prebivati in s katero občino se želijo združiti. To je tudi v skladu s poslanstvom lokalne samouprave.
- V zvezi s teritorialno sestavino lokalne samouprave je bilo dano tudi negativno stališče do ohranitve sedanjega števila občin. Sedanja neustrezna teritorialna organiziranost se namreč kaže v težavah občin pri izvajanju nalog iz njihove

pristojnosti ter financiranju. Glede na to, da je zelo malo občin samozadostnih, je možno vzrok iskati v sistemu financiranja ali v sedanji teritorialni organiziranosti lokalne samouprave.

- V povezavi z navedbo v izhodiščih, da je v okviru reforme procesa prišlo do odstopanja od začrtanih strateških ciljev in so izjeme postale pravilo, je bil podan predlog, da se pripravi natančna analiza teh odstopanj.
- Deli javne uprave morajo biti enakopravni, saj je njihovo ključno poslanstvo zadovoljevanje potreb prebivalstva. Potrebno je več sodelovanja znotraj javne uprave. Javne storitve je treba zagotavljati čim bližje uporabnikom.
- Dano je bilo opozorilo, da bi morala strategija naslavljati tako razvoj državne uprave kot razvoj lokalne samouprave. Strategija razvoja lokalne samouprave in strategija razvoja javne uprave sta neločljivo povezani.
- Smiselno bi bilo ponovno razmisliti o možnosti ukinitve upravnih enot in prenosu njihovih pristojnosti na občine in pokrajine (enotirni upravni sistem). Če pa bodo upravne enote ostale, jim je treba zagotoviti ustrezen obseg sredstev za nemoteno delovanje.
- Podan je bil predlog, da se za inšpekcijske službe kot delu javne uprave oblikuje t.i. številka 114, ki bi pomenila vstopno točko za vse inšpekcijske službe in na kateri bi se lahko uporabniki obrnili, ko bi potrebovali katerokoli inšpekcijo.
- Državni svetniki ugotavljajo, da bi ukinitve pravne subjektivitete krajevnim skupnostim pomenila večjo transparentnost, večji vpogled občin v finance krajevnih skupnosti, lažje upravljanje s premoženjem, manjše stroške občin za delovanje krajevnih skupnosti, obenem pa to ne bi imelo nobenega vpliva na način in vsebino delovanje krajevnih skupnosti.
- Občine so avtonomne toliko, kolikor so jim zagotovljeni lastni viri financiranja. Občinam je treba zagotoviti obseg financiranja v skladu z obsegom nalog. Če se na občine prenašajo naloge, jim je za njihovo opravljanje treba zagotoviti tudi sredstva, saj se v nasprotnem primeru izgubljajo razvojna sredstva. Sistem financiranja mora biti primerljiv z gospodarsko rastjo. To pomeni, da je treba upoštevati dejstvo, da so občine v preteklosti izvajale razvojno politiko s projekti, sofinanciranih z evropskimi sredstvi, in so pomembno prispevale k uspešnemu črpanju teh sredstev in k pozitivnemu trendu gospodarske rasti in krepitve BDP.
- Občine s sedeži upravnih enot v skladu s sedanjim sistemom financiranja težje pokrivajo stroške vzdrževanja infrastrukture in investicij. Na drugi strani je bilo v povezavi s kategorizacijo občin opozorjeno, da občine s sedeži upravnih enot ne morejo biti drugače obravnavane kot ostale občine, saj morajo večje občine, ki nimajo upravnih enot, financirati gradnjo infrastrukture, ki jo občine z upravnimi enotami že imajo.
- Sedanja področna zakonodaja, ki določa občinske naloge, je preobsežna.

- Za potrebe volitev v Državni zbor in lokalnih volitev (in volitev predstavnikov lokalnih interesov v Državni svet) bi kazalo proučiti sedanjo razdelitev Slovenije, ki še izhaja iz časov, ko smo imeli večje občine, in jo sistematično urediti.
- V novi finančni perspektivi 2014-2020 delujeta dve kohezijski regiji, vendar je nerazumljivo, da so v Vzhodni kohezijski regiji občine Pivka, Ilirska Bistrica in Postojna ter v Zahodni kohezijski regiji Občina Litija.
- Medtem ko naj bi občine zagotavljale enako raven storitev prebivalcem, in sicer glede na vrsto, obseg in kakovost, je vprašanje, kako naj 212 občin, ki so si različne, to dosežejo.
- Pri pripravi strategije bi se lahko vključile tudi ugotovitve analize o upravljaljskih sposobnostih občin, ki jo izvaja inštitut v okviru FDV.
- Opozorjeno je bilo, da v občinah spreminjajo odloke o organiziranosti in akte o sistematizaciji zaradi pomanjkanja sredstev, katerih posledica so napovedi o presežkih delavcev.
- Državni svetniki ugotavljajo, da je na spletni strani Ministrstva za javno upravo objavljen katalog pristojnosti občin, ki se dvakrat letno ažurira.

Vodja Interesne skupine lokalnih interesov
Milan Ozimič, l.r.

Predsednik Komisije za lokalno samoupravo
in regionalni razvoj
Jernej Verbič, l.r.

Poslano:

- Ministrstvo za javno upravo